

T.C.
ADANA BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURULU YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu yönergenin amacı; Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Etik Kurulunun görev alanı, kapsamı ve çalışma biçimini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2-(1) Bu yönerge; Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin tüm birimlerinde yapılacak olan bilimsel araştırma, yayın, eğitim –öğretim, uygulama, hizmet ve yönetim etkinliklerindeki etik danışmanlık ve bilirkişilik hizmetlerini, akademik etik ve bilim etiği konusunda var olan uluslararası kurallar doğrultusunda değerlendirmeyi, bu konulara ilişkin ilkeleri uygulamayı kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu yönerge; Üniversitenin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak görevini düzenlemek üzere, 07/05/2004 tarihli ve 5170 sayılı Kanun ile 2547 sayılı Kanununun 14.maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu yönergede geçen;

- Üniversite** : Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesini,
Rektör : Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Rektörünü,
Senato : Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Senatosunu,
Kurul : Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Etik Kurulunu,
Başkan : Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Etik Kurulu Başkanı,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Etik Kurulun Oluşumu, Görev ve Sorumlulukları

Etik Kurulunun Oluşumu

Madde 5- (1) Etik Kurulu, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler alanlarından eşit sayıda olmak üzere Senato tarafından seçilen toplam beş (5) öğretim üyesinden oluşur.

(2) Etik Kurul Üyelerinin üçü, her biri ayrı bilim dallarından olmak üzere seçilir.

(3) Senato tarafından ayrıca her biri ayrı bilim dalından olmak üzere toplam üç (3) yedek üye seçilir.

Madde 6 – (1) Etik Kurulunun asil üyeleri kurulun ilk toplantısında kendi aralarında bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir raportör seçerler.

Madde 7 – (1) Etik Kurulu üyelerinin görev süresi üç (3) yıldır. Görev süresi biten bir üye yeniden görevlendirilebilir. Bir takvim yılı içinde mazeretsiz ve izinsiz olarak üç (3) toplantıya katılmayan üyenin üyeliği düşer. İstifa, emeklilik, tayin gibi nedenlerle boşalan üyeliklerin yerine, Rektör tarafından daha önce seçilen yedek üyelere biri görevlendirilir.

Etik Kurulunun Görev ve Sorumlulukları

Madde 8 – (1) Etik Kurulu görevlerini ikinci madde çerçevesinde yerine getirir.

Bu amaçla;

- a) Başvuru halinde araştırma projeleri ile ilgili inceleme yaparak, etik kurulu raporu düzenler, araştırmalar yapılırken gerekli görüldüğünde etik açıdan araştırmaları denetler, etik dışı davranışlarla karşılaşılması durumunda uyarıda bulunur, gerektiğinde araştırmanın durdurulmasını isteyebilir.
- b) Akademik etik ve bilim etiğine aykırı davranışlara ilişkin olarak Rektörlükçe iletilen dosyaları inceleyerek görüş bildirir.
- c) Herhangi bir birimde yaşanan etik bir sorun ya da ikileme ile ilgili olarak taraflardan birinin başvurusu halinde, etik danışmanlık yapar.
- d) Bilim etiği, araştırma etiği ve yayın etiği konularında, tek başına veya kurum/kuruluşlarla işbirliği yaparak, eğitici ve geliştirici etkinlikler düzenler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Etik Kuruluna Başvuru ve İşleyiş

Madde 9- (1) Kurula ikinci maddede belirtilen konularla ilgili olarak kişi veya kurumlar başvurabilir .

- a) Başvurular, doğrudan Kurul Başkanlığına yazılı olarak yapılır.
- b) Başvurular, gerekli belgelerin sekreterliğe teslim edilmesini izleyen ilk kurul toplantısında gündeme alınır ve en geç bir ay içerisinde sonuçlandırılarak karara bağlanır. Gerekğinde ek süre kullanılabilir.
- c) Kurul çalışmalarında ve kararlarında; yönetsel otorite, politika, destekleyici ve benzeri her türlü dış etkiden bağımsızlık, tarafsızlık ve gizlilik esastır
- d) Kurul, Başkanın çağrısı üzerine üyelerin en az üçte iki katılımı ile toplanır. Başkanın katılmadığı durumlarda Başkan Yardımcısı Kurula başkanlık eder. Kurul gerektiğinde incelediği bir konu ile ilgili olarak, kurul üyelerinden alt kurul oluşturabileceği gibi, en az biri Kurul üyesi olmak üzere Üniversite içinden ve/veya dışından alt kurul oluşturarak görüş talep edebilir. Üniversite içinden ve/veya dışından başka uzmanları da çalışmalara katılmak üzere davet edebilir ve /veya yazılı görüş alabilir.
- e) Alt Kurullar, Kurul tarafından kendilerine gönderilen dosya üzerindeki çalışmalarını belirlenen süre içinde tamamlayarak hazırladıkları raporu Kurul'da görüşülmek üzere başkanlığa sunarlar.
- f) Kurul, değerlendirmelerini öncelikle başvuru dosyası üzerinden yapar. Sorun veya sorunlar akademik ve bilim etiği yönleri ile ele alınıp açıklığa kavuşturulur. Burada sorunun, eylem veya işlemin etik ilkelere uygun olup olmadığı incelenir. Kurul, incelenen konuya ilişkin ulusal ve uluslararası akademik etik ve bilim etiği düzenlemelerini, sözleşme, bildirge ve benzeri metinleri gözönünde bulundurur. Kurul, ulusal ve uluslararası metinlerde düzenlenmemiş bir sorunla karşılaştığında, bunu bir ilkeye bağlayabilir. Kararlar, kurul üye sayısının yarıdan fazlasının oyu ile alınır.
- g) İnceleme sonucunda gerekçeli bir rapor hazırlanır. Sonuç paragrafında, karar ve /veya öneri açıkça yazılır. Kurul kararı başvuru sahibine yazılı olarak iletilir. Etik Kurulu kararları öneri niteliğinde olup, Kurulun olumlu veya olumsuz görüşüne karşın yapılan uygulamalarda yasal sorumluluk, araştırmayı yapan araştırmacıya veya uygulayıcıya aittir.

Madde 10- (1) Kurulun yazışmalarını ve arşiv işlerini yürütmek üzere en az bir sekreter, Rektörlük tarafından görevlendirilir. Etik Kurulunda yapılan tüm incelemelerde gizlilik esastır. Kurula sunulan dosyalardaki belgelerin gizliliğinin ve güvenliliğinin korunmasından sekreteryaya sorumludur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Özel Hükümler

Bilimsel Araştırmalarda Yol Gösterici İlkeler

Madde 11-

- a) Araştırmanın ve uygulamanın niteliğine uygun ekiple çalışılmalıdır.
- b) Araştırmacının eğitimi, öğrenimi ve deneyimi belirtilen araştırmayı uygun şekilde yapabilme sorumluluğunu almaya ehil olmalı, yasal düzenlemelerde belirtilen ehliyet özelliklerini taşımalı; bunları, özgeçmiş deneyimini gösterir kayıt ve /veya yayınlarla, destekleyici-etik kurullar-düzenleyici otoritelerce istenen öteki belgelerle kanıtlayabilmelidir.
- c) Araştırmacı araştırmaya ilişkin görev ve sorumluluklarını bizzat yerine getirmeli ve bunları yetkilendirilmemiş kişilere devretmemelidir.

Madde 12- (1) Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Etik Kuruluna başvuranlar, başvurunun niteliğine göre aşağıda belirtilen bilgi ve belgeleri Etik Kuruluna vermelidirler.

- a) Başvuru formunda araştırmayı gerçekleştirecek ekipteki kişilerin adları, soyadları, unvanları , kısa özgeçmişleri, adresleri, imzaları, araştırmanın yapılacağı yerler, uygulanacak yöntemin tipi, destekleyen kurum veya kişilerin adı, adresi ve yetkililerin imzası, araştırmanın süresi, araştırmanın bütçesi, gönüllülerin\ katılımcıların ve kontrol gruplarının sayıları, çalışmaya alınma ve dışlanma kriterleri, alınması gerekli güvenlik önlemleri ve çalışmayı durdurma kriterleri belirtilmelidir Verilerin kalite kontrolü ve araştırmanın kalite güvencesinin nasıl sağlanacağı bildirilmelidir .

Madde 13- (1) Etik Kurul, herhangi bir şekilde bilgi sahibi olduğu ve görev alanı içerisinde bulunan bir etik ihlaline yönelik re'sen inceleme de başlatabilir.

Madde 14- (1) Etik Kurulunun onayının alınması gereken araştırmalar ile ilgili olarak, araştırma protokolünde Etik Kurulu onayından sonra yapılacak bütün değişiklikler, uygulamaya geçirilmeden önce Kurula yazılı olarak bildirilmeli ve onay istenmelidir.

Madde 15- (1) Etik Kuruluna başvuruda bulunan araştırma yürütücüleri, çalışma ile ilgili gelişmeleri altı ayda bir rapor şeklinde Etik Kuruluna sunmalıdır.

Yürürlük

Madde 16- (1) Bu Yönerge, Senato tarafından kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 17- (1) Bu Yönerge hükümlerini Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Rektörü yürütür.